

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський державний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

І. О. Лук'янченко

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ПОРІВНЯЛЬНА ТИПОЛОГІЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 014 Середня освіта. Мова і література (англійська)

Одеса – 2021

Друкується за рішенням Вченої Ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол засідання № 3 від 28.10.2021 р.).

І. О. Лук'янченко

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спец. 014 Середня освіта. Мова і література (англійська)). 2-ге вид., випр. та доп. Одеса: Університет Ушинського. Одеса, 2021. 75 с.

Рецензенти:

Юмрукуз Анастасія Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри західних і східних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сусол Лілія Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української та іноземних мов Одеського державного аграрного університету.

Методичні рекомендації призначені для аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (англійська). Рекомендації містять зміст дисципліни, загальні вказівки щодо підготовки до практичних занять, плани практичних занять, рекомендації до самостійної роботи, питання та тести для самоперевірки, запропоновано завдання для індивідуальної роботи, наведено питання для складання екзамену, список рекомендованої літератури, критерії оцінювання.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Зміст дисципліни	7
Плани практичних занять та рекомендації щодо підготовки до практичних занять	9
Індивідуальна робота	41
Самостійна робота	44
Тести для самоконтролю	46
Питання для самоконтролю	59
Підготовка до екзамену	61
Критерії оцінювання	63
Рекомендована література	72

Мета навчальної дисципліни: ознайомити майбутніх філологів-вчителів з типологічними особливостями англійської та української мов в порівняльному аспекті з точки зору системного підходу до мови, навчити їх розпізнавати, аналізувати та пояснювати ізоморфні та аломорфні риси порівнюваних мов та враховувати типологічні відмінності у комунікативній діяльності, при перекладі та в практиці викладання англійської мови як іноземної. Так, вивчення курсу порівняльної типології покликане як запобігти інтерферуючому впливу рідної мови, так й підготувати майбутніх викладачів на базі ґрунтового знання структур української та англійської мов попереджати типові помилки та знаходити ефективні шляхи їх усунення у процесі вивчення англійської мови як іноземної/фаху.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» здобувачі мають опанувати знання з таких навчальних мовознавчих дисциплін, як мовознавство, лексикологія, практична та теоретична граматики, практична та теоретична фонетика, стилістика.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 2. Критично аналізує надбання світового мовознавства, зокрема у сфері сучасної англійстики, і використовує англійськомовну та українськомовну спеціальну лінгвістичну термінологію.

ПРН 6. Прогнозує труднощі засвоєння здобувачами освіти мовного й мовленнєвого матеріалу та оволодіння мовленнєвою діяльністю, добирає пропедевтичні завдання для їх запобігання.

ПРН 9. Демонструє володіння англійською мовою на рівні С2.1 в усіх видах мовленнєвої діяльності в умовах комунікативного контексту, методами, способами, вербальними і невербальними засобами ефективної комунікації, зокрема стратегіями та мовленнєвими моделями міжкультурної комунікації.

ПРН 10. Створює, аналізує, редагує, інтерпретує різні типи текстів/дискурсів різних жанрів, стилів і підстилів, здатний їх створювати і розуміти з урахуванням ситуації спілкування.

ПРН 13. Використовує необхідний інструментарій для проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з лінгвістичними, літературознавчими, лінгводидактичними та методичними проблемами з дотриманням вимог академічної доброчесності.

Очікувані результати навчання дисципліни:

знати

- терміносистему, необхідну для розуміння та аналізу типологічних мовних

явищ в порівняльному аспекті;

- типологічні ознаки англійської та української мов;
- спільні та відмінні риси порівнюваних мов на фонетичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях;
- типові помилки, що виникають у зв'язку з інтерферуючим впливом української мови при вивченні англійської.

ВМІТИ

- надавати типологічні характеристики мовних явищ, які є ізоморфними/аломорфними для відповідних підсистем англійської та української мов, з урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних досліджень;
- розрізняти та аналізувати ізоморфні й аломорфні риси та явища в мікросистемах англійської та української мов;
- на основі спостереження мовних фактів прогнозувати труднощі засвоєння студентами/учнями мовного й мовленнєвого матеріалу, прогнозувати та попереджати помилки студентів/учнів;
- враховувати у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах;
- використовувати необхідний інструментарій порівняльно-зіставних методів для проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з лінгвістичними, літературознавчими, лінгводидактичними та методичними проблемами.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти у контекст змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність: здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в галузі методики викладання англійської мови, лінгвістики і літературознавства та в організації і забезпеченні освітнього процесу з навчання/викладання англійської мови у закладах вищої освіти, закладах загальної середньої освіти, зокрема у старшій школі, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК. 01 Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності.

ЗК. 04 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, оперувати нею у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК. 04 Здатність обґрунтувати, спланувати, виконати науково-дослідницький проект, проаналізувати отримані результати, підготувати та оприлюднити звіт, презентацію, доповідь.

СК. 06 Здатність аналізувати навчальну діяльність студентів / учнів, прогнозувати труднощі засвоєння студентами / учнями мовного й мовленнєвого матеріалу та оволодіння мовленнєвою діяльністю.

СК. 07 Здатність користуватись набутою системою знань з мовознавчих дисциплін, оперувати спеціальною мовознавчою термінологією та використовувати отримані знання в практиці викладання профільних та професійно-орієнтованих мовознавчих дисциплін предметної галузі.

СК. 09 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

Міждисциплінарні зв'язки: передбачаються зв'язки з такими навчальними дисциплінами, як-от: «Методика викладання англійської мови та світової літератури у старшій школі», «Методика викладання іноземної мови та світової літератури у ЗВО», «Теорія мови», «Методологія наукового дослідження (англійська філологія та методика викладання англійської мови)».

**Змістовий модуль 1. Порівняльна типологія як розділ мовознавства.
Порівняльна характеристика фонетичних та лексичних систем в
англійській та українській мовах**

Тема 1. Порівняльна типологія як розділ мовознавства

Порівняльна типологія як наука, її мета та завдання. Рівні типологічного дослідження. Поняття ізоморфізму та аломорфізму мовних явищ. Поняття про мовний тип та тип мови, мову-еталон, мовні універсалії. Поняття мовної інтерференції. Основні методи типологічного аналізу. Нарис історії типологічних досліджень. Дослідження з порівняльної типології англійської та української мов. Зв'язок порівняльної типології і методики викладання іноземних мов, її аплікативний потенціал для методики викладання англійської мови студентам-носіям української мови.

Тема 2. Типологія фонетичних систем в англійській та українській мовах.

Константи фонетичного/фонологічного рівнів. Порівняльна характеристика систем голосних англійської та української мов (якісні та кількісні характеристики). Порівняльна характеристика систем приголосних англійської та української мов (якісні та кількісні характеристики). Порівняльна характеристика складоутворення англійської й української мов. Наголос у порівнюваних мовах (словесний, фразовий та динамічний наголоси). Особливості інтонаційної системи англійської та української мов: спільне та специфічне. Типові помилки, пов'язані інтерферуючим впливом української мови при вивченні англійської на фонетичному рівні.

Тема 3. Типологія лексичних систем в англійській та українській мовах.

Фактори, що керують типологічним вивченням лексики. Принципи класифікації та систематизації словарного складу в англійській та українській мовах. Типи словотворення порівнюваних мов: афіксальні і безафіксальні способи словотворення. Основні типологічні класи фразеологічних й усталених виразів порівнюваних мов. Типові помилки, пов'язані інтерферуючим впливом української мови при вивченні англійської на лексичному рівні.

Змістовий модуль 2. Порівняльна характеристика морфологічних та синтаксичних систем в англійській та українській мовах

Тема 4. Типологія морфологічних систем в англійській та українській мовах.

Константи морфологічного рівня. Ізоморфізм і аломорфізм у морфемній структурі англійської й української мов. Типологія іменника: спільне та специфічне. Типологічна характеристика займенника. Типологічна характеристика дієслова: спільне та специфічне. Неозначені форми дієслова в зіставлюваних мовах. Типологічна характеристика прислівника. Типологія прикметника: спільне та специфічне. Числівник в порівнюваних мовах. Службові (неповнозначні) слова, їх класи в порівнюваних мовах: спільні та відмінні риси у функціонуванні та класах прийменників англійської та української мов; артикль як детермінант англійської мови та його часткові лексичні й функціональні відповідники в українському мовленні; спільні та відмінні риси у функціонуванні сполучників у порівнюваних мовах; частка, вигук та модальні слова в англійській та українській мовах. Типові помилки, пов'язані інтерферуючим впливом української мови при вивченні англійської на морфологічному рівні.

Тема 5. Типологія синтаксичних систем в англійській та українській мовах.

Константи синтаксичного рівня. Критерії виділення типів словосполучень. Типи синтаксичного зв'язку та способи вираження синтаксичних зв'язків та функцій в англійській і українській мовах. Порядок слів у реченні в порівнюваних мовах. Порівняльна характеристика комунікативного аспекту речення в англійській та українській мовах. Заперечення та запитання у порівнюваних мовах. Структурний аспект речення в англійській та українській мовах. Типологія простого речення. Складносурядні речення у порівняльному аспекті. Типологічно загальні та специфічні риси складнопідрядних речень у порівнюваних мовах. Порівняльна характеристика головних членів речення: ізоморфізм та аломорфізм у структурі та засобах вираження підмета; спільні та відмінні риси у структурі та засобах вираження присудка. Порівняльна характеристика другорядних членів речення: ізоморфізм та аломорфізм у структурних формах додатку, означення та обставини. Відокремленні другорядні члени речення в порівнюваних мовах. Однорідні члени речення в англійській і українській мовах. Незалежні члени речення у порівнюваних мовах. Типові помилки, пов'язані інтерферуючим впливом української мови при вивченні англійської на синтаксичному рівні.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ
рекомендації щодо підготовки до практичних занять

1. Готуючись до відповіді на теоретичні запитання за планом практичного заняття, уважно вивчіть конспект лекції. Перевірте повноту вашого конспекту за рекомендованими у плані заняття посібниками із порівняльної типології англійської та української мов. Виділіть ключові поняття та терміни. Обов'язково перевірте їхню вимову та тлумачення, впишіть необхідні визначення та перевірте своє знання основних категорій розділу.

2. Складіть план вашої відповіді. Продумайте/напишіть стислий конспект відповіді за складеним планом, не користуючись конспектом лекції. Це надасть вам змогу відчувати, наскільки впевнено ви володієте теоретичною інформацією.

3. Ваша відповідь не повинна займати більше 5-8 хвилин. Це потребує від вас умінь відділяти суттєву інформацію від другорядної. Виклад матеріалу повинен бути лаконічним, але не забувайте про необхідність ілюструвати теоретичні положення власними прикладами.

4. Коректна за змістом, ваша відповідь має бути коректною й за формою. Не забудьте, що вам належить викладати інформацію в науковому стилі. Пам'ятайте про логіку вашого виступу. Ваша відповідь має наблизитися за стилем до виступу на науковій конференції або захисту випускної роботи здобувача вищої освіти. Це передбачає, по-перше, визначення кожного терміну. По-друге, ви не повинні обмежуватись однією точкою зору на ту або іншу наукову проблему. Викладаючи погляди науковців, не забудьте привести повне ім'я вченого. Потретє, при характеристиці декількох типів чи видів певного явища спочатку перелічіть всі типи або види, тільки потім давайте характеристику окремим типам або видам, обов'язково вкажіть ім'я вченого, на праці якого ви сираєтесь, якщо існують різні класифікації/підходи до визначення певного явища.

5. Намагайтеся сформулювати власну точку зору щодо тієї або іншої проблеми. Ваша точка зору може співпадати або не співпадати з точкою зору лектора або автора прочитаної наукової праці. Головне, щоб ви прагнули до самостійного мислення і вміли аргументувати своє бачення проблеми.

6. Виконайте практичні завдання за планом заняття. Перед виконанням завдання уважно прочитайте інструкцію до цього завдання. Якщо ви не впевнені у своїй відповіді, перегляньте текст відповідної лекції та розділ посібника, уважно перечитайте приклади. Якщо необхідно зверніться до словника.

CONTENT MODULE 1
CONTRASTIVE TYPOLOGY AS A BRANCH OF LINGUISTICS.
PHONETIC AND LEXICAL SYSTEMS IN ENGLISH AND UKRAINIAN

SEMINAR 1
CONTRASTIVE TYPOLOGY AS A LINGUISTIC SCIENCE,
ITS AIMS, HISTORY AND MAIN NOTIONS

Objectives:

1. *To understand the subject and aims of Contrastive Typology as a science.*
2. *To understand the notional apparatus used by Contrastive Typology.*
3. *To distinguish applicative potential of Contrastive typology for teaching EFL.*
4. *To analyse the sources of development of Contrastive Typology as a branch of Linguistics.*

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. Speak on Contrastive Typology as a branch of General Linguistics. Comment on the difference between Contrastive Typology and Contrastive Linguistics.
2. Speak on the language phenomena and facts which can be the object of typological investigation. Name aims and tasks of Contrastive Typology. Try to formulate tasks of Contrastive Typology as a discipline for future teachers of English.
3. On the basis of concrete examples comment on applicative potential of Contrastive typology for teaching EFL.
4. Comment on the term “language interference”. Speak on the sources of language interference in the language interaction of English and Ukrainian.
5. Comment on the beginning of typological investigations in the 19th century (A. Arno & C. Lanslo, F. Schlegel, A. Schlegel, W. Humboldt and others).
6. Speak on Prague school linguists (N. Trubetsky, V. Mathesius, V. Skalička and others) and their contribution to typological investigations. What do you know about the languages of vocalic and consonantal types?
7. Name the linguists of the 20th century and comment on their contribution to Typological and Contrastive Linguistics.
8. Speak on typological investigations in Contrastive Typology of English and Ukrainian of the 20th-21st centuries. What do you think about their practical value for teaching English as a foreign language?
9. Speak on the dominant typical features of a language vs. the structural type of this language.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Волошок І. Ю. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 62. С. 81-85.
2. Зеленецкий А. Л. Сравнительная типология основных европейских языков : учебн. пособ. Москва : Академия, 2004. 252 с.
3. Лук'янченко І.О. Практикум з порівняльної типології англійської та української мов : навч. посібник для студентів ст. курсів та викл. фак. та ін-тів іноз. мов. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2012. 97 с.
4. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
5. Левицкий А. Э., Борисенко Н. Д., Борисов А. А., Иванов А. А., Славова Л. Л. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков. К., 2009. 360 с.
6. Whaley L. J. Introduction to typology : The unity and diversity of language. Newbury Park, 1997. 352 p.

SEMINAR 2

CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE PHONETIC SYSTEMS IN ENGLISH AND UKRAINIAN: VOWELS, CONSONANTS, TYPES OF SYLLABLES

Objectives:

1. *To distinguish typological constants of contrasting at phonetic/phonological levels.*
2. *To analyse typological characteristics of the vowel and consonantal systems in English and Ukrainian.*
3. *To distinguish isomorphic and allomorphic structural types of syllables in English vs. Ukrainian.*
4. *To discuss interference of the Ukrainian language into English on the phonetic level and ways of its overcoming in foreign language study.*

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. Enumerate the typological constants of contrasting at phonetic/phonological levels. Why do we speak not only about phonetic but also about the phonological level?
2. Speak on typology of the vowel systems of English and Ukrainian.
3. Discuss typological characteristics of the consonantal systems in the contrasted languages.
4. Name common and divergent structural types of syllables in English vs. Ukrainian.

Do the following tasks:

Task 1. *Analyse the phonetic structure of the words below and point out consonant or vowel sounds characteristics only of English or only of the Ukrainian language.*

- There, father, looking, sure, whale, bud, victorious, moisture, Friday, John, two-fifths, cutter, world, honour.
- Грати, ступінь, йти, розрісся, мимохить, ляльковий, цвяхи, боротьба, знаряддя, бджола, сіно, зрада, щасливий, вугілля, в'їзд.

Task 2. *Define the syllabic structure of the given words and distinguish the types of syllable in the contrasted languages. On the example of each word explain the principles and rules of syllabification in the contrasted languages.*

- Ready, gardening, about, pity, because, house, dictation, fiddle, destroyer, curtain, fire, function, pretty, parcel, conversation.
- Біологія, лист, земляни, братств, вільний, життя, боягуз, беззубий, сіно, дитинство, бажання, зарічний, коріння, верховний, змерз, окати.

Be ready to present your report on the topics:

Interference of the Ukrainian language into English on the phonetic level and ways of its overcoming in EFL classroom.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Бровченко Т. О., Корольова Т. М. Фонетика англійської мови (контрактивний аналіз англійської і української вимови) : підручник. 2-ге вид. переробл. та доп. Одеса : Вид-во ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2020. 208 с. URL : dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7825
2. Волошок І. Ю. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 62. С. 81-85.
3. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
4. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.

SEMINAR 3

CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE PHONETIC SYSTEMS IN ENGLISH AND UKRAINIAN: WORD-STRESS, INTONATION

Objectives:

1. To analyse common and divergent characteristics of word-stress and utterance stress in the contrasted languages.
2. To distinguish common and divergent in intonation in English and Ukrainian.
3. To discuss interference of the Ukrainian language into English on the phonological level and ways of its overcoming in foreign language study.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. Characterise common and divergent characteristics of word-stress in English and Ukrainian. Give your own examples to illustrate how word stress in Ukrainian can express different morphological categories (up to 10 examples).
2. What do you know about utterance stress in the contrasted languages?
3. Comment on common and divergent in intonation in English and Ukrainian.

Do the following tasks:

Task 1. Analyse the word stress in the following English and Ukrainian words.

- Oaklet, pyrotechnic, irrecognizability, instrumental, seventeenth, undervalue, schoolboyshness, record – to record, ill-paid, spoonful.
- Лікарський – лікарський, мелодійність, найновітніший, генерал-майор, пізнати – пізнавати, щонайважливіше, жовто-блакитний, Білгород, плодючий, весна-весни.

Task 2. Compare the intonation patterns of the following English sentences with the intonation patterns in their Ukrainian opposites. Point out the isomorphic and allomorphic features in each English and Ukrainian intonation pattern.

1. Is she already, here, then?
2. She was, of course, quite right.
3. And the children?
4. "What are you doing?" cried Doris.
5. How beautiful it is!
6. Usually easy-going and kindly, Mary was now venomous.
7. Didn't she know that he was married?
8. Why didn't you tell me?
9. Will you tell me the time?
10. There were blue, red, yellow, pink and white flowers there.
11. Come in!
12. Stop talking!
13. "You understand, Doris, don't you?"
14. Does he learn German or French?
15. He doesn't speak Italian.

Be ready to present your report on the topics:

Interference of the Ukrainian language into English on the phonological level and ways of its overcoming in EFL classroom.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Бровченко Т. О., Корольова Т. М. Фонетика англійської мови (контрактивний аналіз англійської і української вимови) : підручник. 2-ге вид. переробл. та доп. Одеса : Вид-во ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2020. 208 с. URL : dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7825
2. Волошок І. Ю. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 62. С. 81-85.
3. Еременко Т. Е., Королева Т. М. Типологія інтонації. Одеса, 1986. 125 с.
4. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.

SEMINAR 4
CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE LEXICAL SYSTEMS IN ENGLISH
AND UKRAINIAN: TYPOLOGY OF THE WORD

Objectives:

1. To distinguish typological constants of contrasting at lexical level.
2. To define isomorphic and allomorphic features of different classes of lexicon in the languages contrasted.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. What are typological constants of the lexical level? Name common and divergent characteristics of notionals and functionals in the languages contrasted. Is it necessary to know these common and divergent features for studying and teaching English as a foreign language?
2. Distinguish isomorphic and allomorphic features in socially and stylistically distinct classes of lexicon in English and Ukrainian.
3. What are onomasiological and semasiological characteristics of different words in English and Ukrainian? Describe them in brief in the contrasted languages. What difficulties connected with the semantic capacity of English words can Ukrainian students face when studying English?
4. Characterise common semantic classes of words (synonyms, antonyms, homonyms) in the languages contrasted. Give examples to illustrate the use of synonyms and homonyms in the contrasted languages. Give examples of a) antithesis and b) of phraseological units (in English and in Ukrainian) in which antonyms are used. Dwell on the role of conversion in existing variety of homonyms in the English language. What difficulties connected with the use of synonyms, antonyms, homonyms can Ukrainian students face when studying English?

Do the following tasks:

Task 1. Analyse the given groups of English and Ukrainian words/word-groups. State their typologically distinct subgroups: nationally proper words, internationalisms (genuine internationalisms, lexical loan internationalisms).

- Couch, cholera, parallelism, morpheme, an apple of discord, theatre, bluecoat, culture, addition, noun, eke, predicative, know-how, outer space, specific gravity, drug, educationalist, legion, writer-in-residence, charisma, buffalo wings.
- Діджиталізація, синь, музика, косовиця, інститут, надати гарбуза, перст, лірика, хлібороб, фінанси, валютний фонд, уста, геометрія, консенсус, терція,

ставати на рушник, акведук, десниця, земне тяжіння, питома вага, челядь.

Task 2. Read the given English words, give them Ukrainian equivalents and vice versa. Group them according to their stylistic colouring and comment on isomorphic and allomorphic features of their usage in the contrasted languages. Add your own examples. Use the scheme given below.

○ Prefix, gooser, glamour, book, tenner, billow, slammer, boozy, brow, swabber, behold, array, quasar, whatevs, moneybags, lassie, deem, lacerate, isomorphic, sambo, brain-pan, whilom, bloody, fatigues, fiver, mere, biggie, pen-pusher, delay.

○ Блакить, ворожиля, аналіз, крауд-серфінг, бісектриса, їжа, перст, спікати, возз'єднання, терція, відлуння, замандюритися, шкуродер, блават, когут, стипуха, осавул, дурка, кома, риба (у музиці, у діловодстві), на-гора, пузо, прометейно, меркелити, сизокрилий орел.

Neutral words	Colloquial words				Literary words				
	Common colloquial words	Special colloquial words			Common literary words	Special literary words			
		Slang	Jargon	Dialectisms	Vulgarisms		Terms	Archaic words (poetic words)	Neologisms

Task 3. Point out a) words whose onomasiological form and semasiological structure coincides and b) words whose onomasiological form and semasiological structures do not coincide in the contrasted languages.

Model: nine – дев'ять – the onomasiological form and the semasiological structure of the word coincide; рука – hand/arm – the semasiological structure of the word is larger in English; to have a swim (word-group) – купатися (v) – the onomasiological form is different in Ukrainian.

○ Two-thirds, fifty, large, to go to bed, to laugh, passer-by, mankind, dismiss, seal, hairdresser.

○ Плакатися, перебрати, перекусити, реготати, миттєво, вустонька, кільканадцять, щонайбільше.

Task 4. Make synonymic rows of the following English words, distribute them into the following groups (if possible): a) absolute synonyms, b) ideographic synonyms,

c) stylistic synonyms. What word in each synonymic row in English do you consider to be a dominant? Choose this word, give Ukrainian equivalent to this English word and make its synonymic row in Ukrainian. Compare synonymic rows in English and Ukrainian and comment on isomorphic and allomorphic features of these rows in two languages.

To flash, to persuade, to lie, neat, irritation, aroma.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Лук'янченко І. О. Практикум з порівняльної типології англійської та української мов : навч. посібник для студентів ст. курсів та викл. фак. та ін-тів іноз. мов. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2012. 97 с.
2. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
3. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
4. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янукян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 5
CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE LEXICAL SYSTEMS IN ENGLISH
AND UKRAINIAN: WORD-FORMATION

Objectives:

1. To define isomorphic and allomorphic features of types of word-formation in English and Ukrainian.
2. To analyse the types of motivation in English and Ukrainian.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. Comment on the isomorphic nature of affixation in the contrasted languages.
2. Dwell upon typology of word-building models in the contrasted languages.
3. Speak on a predominantly English way of word-building model in the languages contrasted.
4. What are common and divergent kinds of abbreviation in the contrasted languages?
5. Speak on the types of motivation in English and Ukrainian.

Do the following tasks:

Task 1. Give English equivalents to the Ukrainian words with negative prefix *не-*. What are your recommendations for teaching words with negative prefix?

Нецікавий, нездара, невідомий, неініціативний, неохайний, неглухий, неідеальний, нерозумний, небезпечний, незаконний, незадоволений, непереборний, не слухатися.

Task 2. Divide the given words into four groups a) English and Ukrainian words which are formed by way of affixal or derivational word-formation; b) English and Ukrainian words which are formed by way of reduplication, c) English and Ukrainian words which are formed by way of blending; d) English and Ukrainian words which are formed by way of abbreviation/shortening; e) English and Ukrainian words which are formed by way of compounding.

○ Vlog, blogosphere, bilateral, vaxhole, counterpoint, sci-fi, exam, unanswerable, meritocracy, fridge, shilly-shally, self-possessed, hillock, ding-dong, zigzag, unilateral, bookish, formation, melomaniac, man-eater, absent-minded, illiterateness, up-and-up, necklace.

○ Безвіз, бездоказовий, неблаганність, перерозподілення, жовто-блакитний, ботсад, зам, так-так, спец, ледве-ледве, безготівковий, замолоду, пташеня, облсу,

ось-ось, етногрупа, малопереконливо, хоч-не-хоч, деморалізація, переоформлення, скандалотворець.

Task 3. *On the basis of the following English and Ukrainian words make as many derivatives and compound words as possible.*

- To annoy, trust, kind, cheer, eastern, good, ill, boy, red, four.
- День, рости, голова, сільський, коло, поле, робити, гарний, зелений, тридцять.

Task 4. *Define the type of motivation (phonetical motivation, morphological motivation, semantic motivation) of the following English and Ukrainian words. Explain your choice.*

- Certainly, impossible, green (with envy), hiss, youthful, absent-minded, formation, gun, tongues (of flame), lover, murmur, flatness, wings (of joy), clearly, jingle, nineteen, schoolboys.
- Клацнути, декілька, голова (колони), цокати, нечутко, гори (морозива), гуркотіти, гострий (зір), гавкати, носик (чайника), щохвилини, скрипіти, голова (колони), приготувати, додому, квітець, базікати, знавець.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Березенко В. М. Порівняльна типологія англійської та української мов: навчальний посібник. Київ : «Освіта України», 2011. 140 с.
2. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
3. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
4. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янусян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 6

CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE LEXICAL SYSTEMS IN ENGLISH AND UKRAINIAN: PHRASEOLOGICAL UNITS AND SET PHRASES

Objectives:

1. To define common and divergent characteristics of phraseological units in English and Ukrainian.
2. To discuss interference of the Ukrainian language into English on the lexical level and ways of its overcoming in foreign language study.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following question:

What are main isomorphic and allomorphic features of phraseological units in the contrasted languages? What principles of classification are considered in contrastive research of phraseological units?

Do the following task:

Task. Analyse the phraseologisms that follow and distribute them into three groups: a) substantival English and Ukrainian phraseologisms, b) verbal English and Ukrainian phraseologisms, c) adverbial English and Ukrainian phraseologisms. Explain your choice.

- As comfortable as an old shoe; hanky-panky; to bring home the bacon in studying; cheeks like roses; blue coat; as good as feast; to feel like a boiled rag; eyes like pissholes in the snow; to work like a Mexican; to cherish like an apple of one's eye; on cloud nine.
- Амурова (Купідонова) стріла; ніс як бульба; китайська грамота; злий аж у роті чорно; личити як свині сідло/зонтик/хомут; дощ як з ведра; любити як собака печену цибулю; вертітися/крутитися як муха в оропі; красива як свиня сива; пасти задніх; як сніг на голову; до (по) душі.

Be ready to present your report on the topic:

Interference of the Ukrainian language into English on the lexical level and ways of its overcoming in EFL classroom.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.

2. Волошок І. Ю. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 62. С. 81-85.
3. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
4. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янукян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

TEST (20 minutes)

CONTENT MODULE 2
TYPOLOGY OF THE MORPHOLOGICAL AND SYNTACTIC SYSTEMS IN
ENGLISH AND UKRAINIAN

SEMINAR 7

CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE MORPHOLOGICAL SYSTEMS IN
ENGLISH AND UKRAINIAN: MORPHEMIC STRUCTURE OF WORDS,
NOUN, PRONOUN

Objectives:

1. *To formulate typological constants of contrasting of the morphological level.*
2. *To point out isomorphism and allomorphy in the morphemic structure of English and Ukrainian words.*
3. *To define isomorphism and allomorphy of the noun in English and Ukrainian.*
4. *To define isomorphism and allomorphy of the pronoun in English and Ukrainian.*

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss to the following questions:

1. Point out typological constants of the morphological level.
2. What are isomorphisms and allomorphisms in the morphemic structure of English and Ukrainian words?
3. Speak on typological features of the noun (classes, morphological categories, function of nouns in the contrasted languages, etc.).
4. Describe in brief typological features of the pronoun in the contrasted languages.

Do the following tasks:

Task 1. *Contrast the morphological structure of the English and Ukrainian words below. Name a) the national and b) the international affixal morphemes in them.*

- Beautifully, ex-wife, slowly, childhood, manifold, duckling, friendship, commander-in-chief, fifty-fifty, rewritten, meaningful, unhappy, birdie.
- Антиген, неідеально, диктаторство, по-модньому, заміж, якнайбільше, перечитати, перекотиполе, пасовище, спатоньки, аломорфізм, глибінь, комунікабельний, поспати.

Task 2. *Give English equivalents to the Ukrainian words given below and comment on isomorphic and allomorphic features of these words in two languages.*

- Жіноцтво, вчителька, актриса, кореспондент-кореспондентка, вовчиця,

авторка, курка, слониха, одесит-одеситка, лондонець, лев-левиця.

○ Котятко, лапка (у тварин), черевичок, дубище, ягняточко, величезний, яєчко, ручище, хусточка, кабанюга, кремезний, мишатко, рубака, їстоньки.

Task 3. Read the given English words, give them Ukrainian equivalents. Pay attention to the nouns in bold print. Find among them nouns in singularia tantum u pluralia tantum. Point out the isomorphic and allomorphic features in each case.

1. The local **police** have closed this night club. 2. All Liza's **money** goes on clothes. 3. The **cattle** are in the fields. 4. **News** travels pretty fast. 5. Her **poultry** are the finest in the whole village. 6. There are **carp, trout, pike** in this river. 7. The Roman Catholic **clergy** are stationed in Vatican. 8. The **family** are fighting among themselves constantly. 9. George suggested **meat** and **fruit pies**, cold **meat, tomatoes, fruit** and **green stuff**. 10. His **hair** was grey and he was short and fat. 11. **Fruit** is rich in mineral salts and vitamins. 12. They scraped a living by catching **crab, lobster** and **crayfish**.

Task 4. Define the type of Genitive Case in English (dependent/independent) and the meaning functions of the dependent Genitive Case in English and Ukrainian.

1. To Elizabeth it seemed that the lines with which fear had falsely aged his face were smoothed away, and it was **a boy's face** which watched her with a **boy's enthusiasm**. 2. Presently Rex was on **his two miles' walk** to Offendene. 3. **A woman's love** is not worth anything until it has been cleaned of all romanticism. 4. They were to leave the house without **an instant's delay** and go at once to the river's edge and go aboard a steamer that would be waiting there for them. 5. ... **the Radicals' real supporters** were the urban classes. 6. I spotted **the bride's father's uncle's silk hat** on the seat of a straight chair across the room. 7. Her hair was loose and half-falling, and she wore **a nurse's dress**. 8. We had to move everything out of **Tommy and Max's room** into **Dennis's**. 9. She didn't have a mind like **a woman's** at all, more like a **man's**. 10. I spent Christmas **at my aunt Emily's**. 11. She lay curled in a ball, staring into **the fire's bright flames**. 12. It was a real scandal, and **John's cross-examination** was a bitter hour.

1. **Виховання дітей** було і залишається складним завданням. 2. **Почуття його коханої** не могли не розтопити **лід його серця**. 3. **Обличчя чоловіка** змінилося, здавалося, що з нього зняли маску, добра людина, що намагалася нам допомогти десь поділася, а на її місці зв'явився дехто інший – злий та жорстокий. 4. Прага лише у **дні путі** звідси. 5. Він стояв **на самому краю джерела** і дивився в небо. 6. Старші сестри не давали мені спати. 7. **Під склепінням черемхи й дикої яблуні** було так чудово проводити вечори. 8. Хвилина очікування і ось я вже у нього в кабінеті. 9. **Виступ викладача** на семінарі виявився вельми цікавим.

10. Він сидів і дивився на *верхівку дерева*. 11. *Нова хустка сусідки* вразила її у саме серце. 12. *Хитрість дівчини* робила її опасним супротивником.

Task 5. Analyse the Ukrainian pronouns below, translate them into English and distribute them between the following groups: personal/особові, possessive/присвійні, reflexive/зворотні, demonstrative/вказівні, interrogative/питальні, relative/відносні, reciprocal/взаємні, indefinite/неозначені, negative/заперечні.

Цей самий, котрий, тебе, ви, хто, що, одна одну, чийсь, аби-хто, нічий, дехто, будь-хто, некотрий, казна-що, дещо, удвох, ваш, твій, ніякий, отакенний, який-небудь, кожен, усякий, ніскільки, стільки, скільки-то.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
2. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
3. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янукян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 8

CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE MORPHOLOGICAL SYSTEMS IN ENGLISH AND UKRAINIAN: THE VERB, THE NUMERAL

Objectives:

1. To point out common and divergent features of verbs in the languages contrasted.
2. To point out common and divergent features of non-finite forms of the verb in the contrasted languages.
3. To distinguish isomorphic and allomorphic characteristics of the numeral in English and Ukrainian.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. Expand on typological characteristics of the verb in the contrasted languages (isomorphism and allomorphism in the classes of verbs; morphological categories of person, number, tense, voice, aspect, mood).
2. Point out isomorphism and allomorphism in the system of the non-finite forms of the verb (infinitive, gerund, participle) in the contrasted languages.
3. Discuss common and divergent features of the numeral in English and Ukrainian.

Do the following tasks:

Task 1. Suggest Ukrainian equivalents for the English sentences below. Define the meanings of the tense forms. Point out isomorphic and allomorphic features.

1. She had been lying in the sun for four hours.
2. They are looking at the cattle in the field.
3. She does her work every day.
4. The singer had already been singing for 20 minutes when we arrived.
5. We wear expensive clothes.
6. You will be packing your things at that time.
7. The German students will be having the oral test.
8. I have not seen you for ages.
9. I am seeing the other nurse, Nurse O'Brien, today.
10. "I'm leaving tonight." "Leaving?" "Yes, Fatty. I'm going home to the Karroo."
11. The gate was opened by one of the maids.
12. She was both pleasant to look at and interesting to talk to.

Task 2. Suggest Ukrainian equivalents for the English sentences below. Comment on isomorphic and allomorphic features of modal verbs and Subjunctive Mood.

1. Erik carried the books silently down to his own office, picked up his hat and coat as though he were in a daze and left the building. It would be a lovely thing, he thought, if Haviland were to get killed in an accident tomorrow so that nobody would ever know what a fool Erik was going to make of himself in embarking upon an impossible job.
- 2.

I wish you would stop contradicting me! 3. It was as if she had received a physical blow and were rocking on her feet. 4. You shouldn't have come! If you had not come James would be alive now! 5. Tired though she was, sleep wouldn't come to her. 6. Lizzy wished her boyfriend were more attentive to her. 7. If you had given us a hint, we would have guessed your secret then. 8. But Bronwen must have seen me strain to move and speak, for she left the chair quickly as though she had jumped.

Task 3. Suggest Ukrainian equivalents for the English sentences below. Comment on the form and functions of non-finite forms of the verb. Point out isomorphic and allomorphic features.

1. I loved working on the fishing boat, with long periods of doing nothing, and then the hurly-burly of putting in the nets. 2. Raised in Wyoming, David sometimes writes songs about sad cowboys. 3. All over the world, Microsoft Office is helping drive businesses forward by making it easier for anyone to get their job done, no matter what that job might be. By bringing together top applications Office gives people the ability to find the best, most productive way to work. 4. The mouse, frightened, darted off into a hole. 5. Mrs. Black accused Father of selling diseased cheese and rotten eggs. Father got rid of her by threatening to inform the authorities that she kept lodgers. 6. "I'm going to be the first person in the world to be sent by television." 7. Mr. Smith appeared to be thinking aloud. 8. "Money shared makes love grow stronger, money given kills it dead," Celeste held it firm. 9. To live is to suffer, to survive is to find meaning in the suffering. 10. His voice breaking with emotion, Ed thanked us for the award.

Task 4. Suggest Ukrainian equivalents for the English sentences below. Comment on the use of numerals. Point out isomorphic and allomorphic features.

1. The **first** was an old woman. 2. The **two** were quite unable to do anything. 3. I think it's better this way, that we go out in **twos** and **threes** – less noticeable, for one thing. 4. I was worried. Everything seemed to be at **sixes and sevens**. 5. I began, as they say, to put **two** and **two** together. 6. A **first class college** offers you the highest standards of educating. 7. **Elevenes** is a light snack that you have in the middle of the morning. 8. The boy slipped through the ledge **on all fours**. 9. It's said that everything goes in **threes**.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
2. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.

3. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янукян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 9

CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE MORPHOLOGICAL SYSTEMS IN ENGLISH AND UKRAINIAN: THE ADJECTIVE, THE ADVERB

Objectives:

1. To point out common and divergent features of the adjective in the languages contrasted.
2. To define isomorphism and allomorphy of the adverb in English and Ukrainian.
3. To discuss interference of the Ukrainian language into English on the morphological level and ways of its overcoming in foreign language study.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. Comment on isomorphic and allomorphic features of different classes of adjectives in the contrasted languages.
2. Characterise typological characteristics of different classes of adverbs in English and Ukrainian.

Do the following tasks:

Task 1. Pick up the corresponding English equivalents to the Ukrainian adjectives below. Identify their nature (qualitative, relative, etc.) and their grading patterns (if any).

Model: добрий – good (suppletive adjective); золотий – golden (relative adjective, no grading); мамин (possessive adjective, not available in English).

Старий, Уальдівський, дядьків, осінній, найгірший, старесенький, жовтий, батьківський, закарпатський, молодий, веселий, жорстокий, рудий, величезний, гарнесенький, жовто-зелений, учнівський, англійський.

Task 2. State whether the following adjectives are qualitative or relative. Pick up the corresponding equivalents to the English adjectives below. Comment on isomorphic and allomorphic features.

1. stone, stony	6. silk, silken
2. silver, silvery	7. gold, golden, gilded
3. wax, waxen	8. wool, woolly, woollen
4. snow, snowy	9. wood, wooden
5. sun, sunny	10. brass, brazen

Task 3. Suggest English equivalents for the Ukrainian sentences below and vice versa. Distinguish isomorphism and allomorphy of the adverb in English and Ukrainian.

- 1. Да, все це гарнесенько. Але можливо буде набагато краще додати квітів?
- 2. Погода була надзвичайно теплою. 3. Я добре знаю, що ти любиш все робити по-своєму, однак прошу тебе, хоч цього разу послухай мої поради. 4. Це буде тобі коштувати щонайменше 20 000 тисяч. 5. Вже холодно, вдягнись, будь-ласка по-осінньому. 6. Дитячі черевички стояли рядочком.
- 1. The girl sat silently as if transported into another world. 2. Time deals gently with those who take it gently. 3. Mary hardly ever calls me. 4. Personally, I have nothing to do with it. 5. He stood up when he saw her and smiled faintly, almost apologetically, but he made no move in her direction, as he would normally have done.

Be ready to present your report on the topic:

Interference of the Ukrainian language into English on the morphological level and ways of its overcoming in EFL classroom.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Волошок І. Ю. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 62. С. 81-85.
2. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
3. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
4. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янусян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 10
CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE SYNTACTIC SYSTEMS
IN ENGLISH AND UKRAINIAN: TYPES OF SYNTACTIC CONNECTION,
SYNTACTIC RELATIONS

Objectives:

1. To formulate typological constants of contrasting in the sphere of syntax.
2. To analyse syntactic processes and relations in the contrasted languages, their types and ways of realisation.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss to the following questions:

1. Enumerate the constants for the typological analysis of the syntactic level.
2. What types of syntactic connection do you know? Name the types of syntactic connection that prevail in the English/Ukrainian language.
3. Speak on syntactic relations (predicative, objective, attributive, adverbial) and ways of their realisation in English and Ukrainian. Give your own examples.

Do the following tasks:

Task 1. State the types of syntactic connection in the English and Ukrainian word-groups that follow. Use the scheme given below.

Types of syntactic connection			
Coordination	Subordination		
	Agreement	Government	Parataxis

- To take care of, anxious to go, to sing merrily, cap and coat, to think of the danger, the woman and children, to go in for sports, three students, old and worn, to be interested in, that man, nice story, ready to answer, to read aloud.
- Стежити за ним, відкрив і затремтив, густий ліс, звернутись до кого-небудь, розглядати питання, гарні очі, червона рута, мирний і тихий, розмовляти голосно, біле коло, крісла і диван, зашарітись від сорому, рівняння на передових, читати рядок за рядком, ладен зробити.

Task 2. Read the given sentences, translate them into Ukrainian. Analyse types of syntactic relations (predicative relations, objective relations, attributive relations, adverbial relations) in the English sentences. Point out isomorphic and allomorphic features.

1. **He heard the clock striking six** and knew that it was time for him to get up.
2. **She is expected to be operating** on today.
3. Listen **to me**.
4. She looked **at him angrily**.

5. *He is believed to be taught* by his father. 6. It's *for you to decide*. 7. *He was a teacher*. 8. *I was watching* TV. 9. *This being done*, they set off with light hearts. 10. I saw *the door closed*. 11. *We pulled out* the maps, and *discussed* plans. 12. *Harris and I appeared to be struck* by it at the same instant. 13. The rain is pouring *steadily*. 14. *Without waiting for the permission* he sought. 15. He stopped and turned about, *his eyes brightly proud*.

Task 3. Point out and analyse the English predicative word-groups in the sentences below and suggest their corresponding Ukrainian semantic and structural equivalents.

1. He saw himself and Ruth reading and discussing poetry.
2. After the data being obtained, the crystal was taken from the oil-bath.
3. He sat up suddenly, his muscular tensity in laughing aloud and the laugh being carried by the wind away from me.
4. She did not want him to be laughed at.
5. He waited for her to speak, but she did not.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
2. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
3. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янукян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 11
CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE SYNTACTIC SYSTEMS
IN ENGLISH AND UKRAINIAN: THE SIMPLE SENTENCE, THE
COMPOUND SENTENCE, THE COMPLEX SENTENCE

Objectives:

1. *To point out common and divergent features in the structural forms of one- and two-member sentences in the languages contrasted.*
2. *To distinguish isomorphic and allomorphic characteristics of compound and complex sentences in English and Ukrainian.*

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss to the following questions:

1. Comment on isomorphic and allomorphic features in the structural forms of English and Ukrainian one-member sentences.
2. Speak on isomorphic and allomorphic features in the structural forms of English and Ukrainian two-member sentences.
3. Expand on common and divergent features of the compound sentence in the contrasted languages.
4. Speak on isomorphic and allomorphic features complex sentences in the contrasted languages.

Do the following tasks:

Task 1. *Suggest Ukrainian equivalents for the English simple sentences below and vice versa. Point out isomorphism and allomorphism in the corresponding structural types of the sentences in the contrasted languages.*

○ 1. My father's ship was passing over the town. 2. Obedient little trees, fulfilling their duty. 3. About a quarter of a mile off, in a quiet, substantial-looking street, stood an old redbrick house with three steps before the door. 4. She stood a moment by the plane tree with the leopard-mottled trunk, hearing the rain drops pattering against its leaves. 5. You could hear him putting away crumby toilet articles and all. 6. She was quite a child, slightly built, with a pale small featured face, and a redundancy of hair falling in curls to her waist. 7. The garden, an old-fashioned one, full of roses. Time of year, July. 8. It was now almost four-thirty in the afternoon.

○ 1. Так спокійно, тихо, чудово. 2. Тепло. Чудова літня погода. 3. Хочу сміятися, але плачу. 4. Пропонують підвезти. 5. Просимо водія зупинити тут. 6. Годинник пробив вісім. Від інших гостей не було й сліду. 7. Разом ми пройшли по грязі та сльоті. 8. Зима. Пухнастий сніг. Дітям весело.

Task 2. Suggest Ukrainian equivalents for the English complex and compound sentences below. Point out isomorphism and allomorphy in the corresponding structural types of the sentences in the contrasted languages.

1. All three incidents had resulted from the fact, of which he himself was well aware but which he was unable to overcome. 2. I understand everything what you could think about, but what I want to know is whether or not you have lost faith in me. 3. The room was a pleasant one, at the top of the house, overlooking the sea, on which the moon was shining brightly. 4. But I couldn't keep my goddam eyes open and I fell asleep. 5. What he knew about Kate's family, what he really wanted to find out, and why he should trouble his busy head about them, were questions that often irritated him. 6. It's funny that your husband should never look at you.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
2. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
3. Швачко Т. Г., Терентьев П. В., Янукян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 12
CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE SYNTACTIC SYSTEMS
IN ENGLISH AND UKRAINIAN: THE MAIN PARTS OF THE SENTENCE

Objectives:

1. To distinguish typological characteristics of the subject in the contrasted languages.
2. To distinguish typological characteristics of the predicate in the contrasted languages.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. Point out the typological characteristics of the subject in the contrasted languages.
2. Comment on the typological characteristics of the predicate in English and Ukrainian.

Do the following tasks:

Task 1. Read the given sentences, translate them into Ukrainian. Suggest a corresponding Ukrainian equivalent for each subject in the English sentences below. Single out the isomorphic and allomorphic features in form/structure and semantic nature both in English and Ukrainian.

1. It was fun to think that she could be crazy.
2. For me to come is impossible.
3. The fire is certain to produce panic in the morning.
4. He seems to have fallen ill.
5. There were five men in the room.
6. There were all obstinately of opinion that the poor girl had stolen the moonstone.
7. It is very distressing to me, Sir, to give this information.
8. To get somebody to stumble over him, and curse him steadily for an hour, is his highest aim and object.
9. It was George's turn.
10. It was Mrs Poppets that woke me up next morning.
11. Oh! Oh! Oh! It was a little house. It was a little pink house.
12. Seeing is believing.
13. One cannot help admiring the fellow.
14. My way is not theirs, it is no use trying to run away from them.

Task 2. Read the given sentences, translate them into Ukrainian. Suggest a corresponding Ukrainian equivalent for each predicate in the English sentences below. Single out the isomorphic and allomorphic structural types of both in English and Ukrainian.

1. He began hurriedly dressing.
2. I seem to be getting over it a little.
3. All furniture was crashed, warped or broken.
4. I ought to have been in bed a long time ago.
5. One of her most amiable traits was that she was never affronted by the naked truth.

6. Camping out in rainy weather is not pleasant. 7. They make you feel sleepy and heavy. 8. We pulled out the maps and discussed plans. 9. He is known to come back soon. 10. He kept on talking. 11. My things are all packed. 12. I have been treated and respected as a gentleman universally. 13. You are to go straight to your room. You are to say nothing of this to anyone. 14. He was beginning to sound really angry.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
2. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
3. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янусян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 13
CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE SYNTACTIC SYSTEMS
IN ENGLISH AND UKRAINIAN: THE SECONDARY PARTS OF THE
SENTENCE

Objectives:

- 1. To distinguish typological characteristics of the secondary members of the sentence in the contrasted languages.*
- 2. To define isomorphic and allomorphic features of the detached secondary parts of the sentence in the contrasted languages.*

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss the following questions:

1. Speak on isomorphism and allomorphism in the structural forms of the object in the languages contrasted.
2. Name isomorphic and allomorphic characteristics in the structural forms of the attribute in the languages contrasted.
3. Speak on isomorphism and allomorphism in the structural forms of the adverbial parts of the sentence.
4. Characterise the detached secondary parts of the sentence in English and Ukrainian.

Do the following tasks:

Task 1. Read the given sentences, translate them into Ukrainian. Give corresponding Ukrainian equivalents for each object in the English sentences below. Identify the isomorphic or allomorphic features.

1. Tatyana gives music lessons to small children.
2. I bought a painting for my living-room.
3. Put the child to bed. Tell him a story, sing him a song.
4. They gave their kids nice presents on Christmas.
5. The boy showed us his collection of stones.
6. They gave each student a copy of the text.
7. The secretary left a message for the manager.
8. Can you show me the new files?
9. The office got a new computer and a printer.
10. My children have their teeth checked every six months.
11. Don't give the kids any more sweets.
12. The poet recited his new poems to the public.

Task 2. Read the given sentences, translate them into Ukrainian. Give corresponding Ukrainian equivalents for each attribute in the English sentences below. Identify the isomorphic or allomorphic features.

1. It was a gorgeous morning, much too gorgeous to waste.
2. It was not a matter to be discussed even with a guide, philosopher and friend so near and trusted as the

Professor. 3. The professor looked at them very seriously over the top of his half-moon glasses. 4. He was the first to make a first step. 5. This old woman has the power to see the past and the future. 6. Old people have a habit of forgetting things. 7. The police warned the tourists that there were pickpockets operating in the area. 8. There were no rooms to be had anywhere. 9. It was an easy go-as-you-please existence. 10. The room looked like an unused classroom. 11. What do you say to a stroll through the garden, Jane? 12. The idea of visiting Scotland was wonderful.

Task 3. Read the given sentences, translate them into Ukrainian. Give corresponding Ukrainian equivalents for each adverbial modifier in the English sentences below. Identify the isomorphic or allomorphic features.

1. Although being an old man, night is generally my time for walking. 2. The dog barked again, fiercely this time. 3. Then Jim cleared his throat, and faced his son with troubled eyes. 4. You interrupted us at a critical moment. 5. The child laughed again more heartily than before. 6. Saying this, he stepped to the door. 7. Now I can go to bed at last without dreading tomorrow. 8. With all his witty tricks he was a fool. 9. Without waiting for the permission he sought. 10. His experience of women was great enough for him to be aware of himself. 11. And he began to purr, loud and low, low and loud. 12. She was furious with herself for having fainted.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
2. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
3. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янукян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

SEMINAR 14
CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE SYNTACTIC SYSTEMS
IN ENGLISH AND UKRAINIAN: HOMOGENEOUS AND
GRAMMATICALLY INDEPENDENT PARTS OF THE SENTENCE

Objectives:

1. To analyse homogeneous parts of the sentence in the languages contrasted.
2. To analyse grammatically independent parts of English and Ukrainian sentences.
3. To discuss interference of the Ukrainian language into English in the sphere of syntax and ways of its overcoming in foreign language study.

QUESTIONS AND TASKS

Be ready to discuss following question:

Comment on the homogeneous parts of the sentence and grammatically independent parts of English and Ukrainian sentences. Illustrate with your own examples.

Do the following task:

Task. Give corresponding Ukrainian equivalents to the English sentences below. Identify the isomorphic or allomorphic features of the homogeneous parts and grammatically independent parts of the sentence in the contrasted languages.

1. Peter, give me the book, please.
2. He, too, is going in the direction of the river.
3. In the rear was an open shed, thatched with yucca leaves, and supported by half a dozen posts.
4. Its sun, moon, and stars are scarcely ever concealed behind a cloud.
5. Alice, however, declined the driving.
6. To tell the truth, he is not a fool.
7. Her mother was speaking in her low, pleasing, slightly metallic voice.
8. He came in slowly, hesitated, took up a toothpick from a dish on the top of the piano, and went out again.
9. There were tangerines and apples stained with strawberry pink.
10. She had become very drab and unattractive, with all the hard work, no doubt.

Be ready to present your report on the topic:

Interference of the Ukrainian language into English in the sphere of syntax and ways of its overcoming in EFL classroom.

RECOMMENDED LITERATURE

1. Волошок І. Ю. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 62. С. 81-85.
2. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.

3. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.
4. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янусян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977.

TEST (20 minutes)

Індивідуальна робота (ІНДЗ) з дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» передбачає підготовку доповіді у супроводі презентації у системі Power Point за однією із запропонованих тем.

Усна доповідь-презентація – це підготовлена промова, яка базується на результатах аналізу, опрацювання та узагальнення інформації за певною темою, має чітку логіко-композиційну структуру, спрямована на інформування або переконання певної аудиторії і супроводжується демонстрацією слайд-шоу. Мультимедійна презентація при цьому виступає засобом візуальної підтримки та основою для монологічного висловлювання. Слайди допомагають доповідачеві оптимізувати логіку виступу, акцентувати увагу аудиторії на головних ідеях доповіді.

При роботі з доповіддю-презентацією необхідно звернути увагу на декілька основних аспектів, як-от: структура, стиль та стратегії представлення презентації.

Структурні компоненти доповіді-презентації: вступ (який містить пояснення теми та мети доповіді, план презентації); основна частина (яка передбачає розвиток основних положень, логічно пов'язаних між собою); заключна частина (підведення підсумків, висловлення пропозицій та подяки слухачам, запрошення до обговорення).

Важливо пам'ятати, що виступ з доповіддю вимагає від здобувача не просто презентувати інформацію, а й замотивувати слухачів до вивчення питання, спонукати їхній інтерес.

Підготовленість та наявність деталізованої структури доповіді-презентації не тільки не заперечує, а й вимагає від здобувачів творчого підходу та передбачає певний елемент спонтанності, який проявляється у разі конкретної необхідності доповідачеві відійти від підготовленого тексту презентації та відповісти на питання або взяти участь в обміні думками.

№ з/п	Завдання
1	Interference of the Ukrainian language into English on the phonetic level and ways of its overcoming in EFL classroom.
2	Interference of the Ukrainian language into English on the lexical level and ways of its overcoming in EFL classroom.
3	Interference of the Ukrainian language into English on the morphological level and ways of its overcoming in EFL classroom.

4	Interference of the Ukrainian language into English in the sphere of syntax and ways of its overcoming in EFL classroom
---	---

Tips how to make effective presentation-report

1. Creating the presentation:

Before you can organize your presentation, you must first choose the material for it. But your real task is to decide what not to use. No matter what your topic is, you'll always be able to find a lot more material than you'll have time to discuss. And, more importantly, audiences have a limit to how much material they can absorb. Here are a few guidelines to keep in mind when choosing what material to include:

- ✓ Prepare the structure of the report carefully and logically. What are (a) the objectives of the report? (b) the main points you want to make? Make a list of these two things as your starting point.

- ✓ Select a variety of material. It means using a mix of types of material – anecdotes, statistics, examples, quotes, and so on. A variety of material makes your speech more interesting. It also increases the chance that each member of your audience will find something appealing.

- ✓ Keep your audience in mind. Choose material that your audience will understand and find interesting. The question isn't what you know about the topic. It's what does the audience need to know in order to make your presentation a success.

- ✓ Carry a spare – always. Keep some material in reserve – an extra example, statistic, or anecdote. You never know when you'll need it, especially in a Q&A session following the talk.

- ✓ Write out the presentation in rough, just like a first draft of a written report. Review the draft. You will find things that are irrelevant or superfluous – delete them.

- ✓ Check if the story is consistent and flows smoothly. If there are things you cannot easily express, possibly because of doubt about your understanding, it is better to leave them unsaid.

- ✓ Never read from a script.

- ✓ Rehearse your presentation – to yourself at first and then in front of your fellow-students.

2. Visual aids:

Remember that text is used to support the communication and visuals are aimed to support, not to distract. Here are a few guidelines to keep in mind when creating your PowerPoint slides:

- ✓ Start with a title, a headline, that gives the whole content in a very compressed form. A good title is one that gives a reasonable idea what the talk is all about!

✓ Slides should contain the minimum information necessary. To do otherwise risks making the slide unreadable or will divert your audience's attention so that they spend time reading the slide rather than listening to you.

✓ Don't put every word you intend to speak on your PowerPoint slide. Try to limit words and lines per slide (no more than 6-8 lines per slide). Instead, keep information displayed in short chunks that are easily read and comprehended.

✓ Use simple cues to direct audience to important points or content. Using text size, bolding, italics, or placing content in a highlighted or shaded text box is all that is required to convey the significance of key ideas in your presentation.

✓ Use a reasonable size font and a typeface which will enlarge well. Typically use a minimum 18pt Times Roman and preferably larger. Remember that italics are difficult to read on screen; normal or bold fonts are clearer; underlines may signify hyperlinks – instead, use colours to emphasize; size implies importance but all capital letters are difficult to read, upper and lower case letters are easier.

✓ Do not use many colours on your slides and use contrasting colours, light on dark vs dark on light, complementary colours. Avoid orange and yellow which do not show up very well when projected. For text only, white or yellow on blue is pleasant to look at and easy to read.

✓ Minimize the opportunity for distraction by removing any irrelevant material such as music, sound effects, animations, and background images. Art work may distract your audience; artistry does not substitute for content. Sound effects may distract too; use sound only when necessary.

3. Making the presentation:

✓ Tell the audience what you are going to tell them, then make your presentation, summarize the key points at the end.

✓ Be particular about the time allotted for your report.

✓ Stick to the plan for the presentation.

✓ Don't read the slides word-for-word.

✓ Speak loudly and clearly with fluctuation. Don't shout or whisper. Don't rush, or talk deliberately slowly. Be natural – although not conversational.

✓ Deliberately pause at key points – this has the effect of emphasising the importance of a particular point you are making.

✓ To make the presentation interesting, change your delivery, but not too obviously, e. g: speed, pitch of voice, emphatic stress, etc.

✓ Use your hands to emphasise points but don't indulge in too much hand waving.

✓ Unless explicitly told not to, leave time for discussion.

✓ At the end of your presentation ask if there are any questions.

✓ Thank the audience at the end.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота передбачає підготовку до аудиторних занять, виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру, роботу над окремими темами відповідно до робочої програми дисципліни, підготовку до контрольних робіт, підготовку до складання екзамену.

До завдань для самостійної роботи над окремими темами включено завдання пошуково-аналітичного характеру.

Бали, отримані за виконання різних видів самостійної роботи, входять до складу суми балів, що здобувач отримує за опанування відповідним змістовим модулем.

Тема	Вид/форма	Форма контролю
<p>Contrastive Typology as a linguistic science</p>	<p>1. Prepare for practical classes following lesson plan given in lesson plans section.</p> <p>2. Answer the following questions: Give the definition of the language type. Explain the difference between the morphological classification of languages and the concept of language types developed by V. Skalička? Is it possible to speak about “pure” language types? Will the results of contrasting English with Ukrainian, German, Chinese analogous? Is there such a language with which any language could be compared? What is “etalon language”? Comment on the notion “language universals”. What are the main types of language universals?</p>	<p>індивідуальна, групова співбесіда усне опитування, перевірка практичних завдань, екзамен</p>
<p>Typology of the Phonetic (Phonological) Systems in the contrasted languages</p>	<p>1. Prepare for practical classes following lesson plans given in lesson plans section.</p> <p>2. Read the information on pages 107-121 [1], summarize it in brief in the form of the comparative table.</p>	
<p>Typology of the Lexical Systems in the contrasted languages</p>	<p>1. Prepare for practical classes following lesson plans given in lesson plans section.</p> <p>2. Read the information on pages 74-172 from https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.26/Rubachkivska1.pdf and give answers to the following questions: What are isomorphic features of affixation in</p>	

	<p>onym lexemes in the contrasted languages? What are allomorphic features of affixation in onym lexemes in the contrasted languages?</p>	
<p>Typology of the Morphological Systems in the contrasted languages</p>	<p>1. Prepare for practical classes following lesson plans given in lesson plans section 2. Answer the question: What do you know about the article as a determinant of the English language and its partial lexical and functional equivalents in the Ukrainian language? 3. Create Mind Maps to make the visual presentation of the typological characteristics of the functional parts of speech in the languages contrasted: - modal words (and modal phrases); - prepositions; - conjunctions; - particles. Be ready to answer teacher's questions (basing on your mind map). The recommendations for creating Mind Maps you can find on web-sites, YouTube: http://www.mindmap.ru/index.htm, http://fictionbook.ru/author/byuzen_toni/super_miyshlenie/read_online.html?page=0 https://www.youtube.com/watch?v=wLWV0_XN7K1g For making Mind Map you may use http://www.mindmeister.com/, https://www.canva.com/graphs/mind-maps/ https://venngage.com/features/mind-map-maker https://creately.com/diagram-type/mind-map</p>	
<p>Typology of the Syntactic Systems in the contrasted languages</p>	<p>1. Prepare for practical classes following lesson plan given in lesson plans section. 2. Create Mind Maps to make the visual presentation of - common and divergent in word order in English and Ukrainian; - common and divergent in negative sentences in the languages contrasted; - common and divergent in interrogative sentences in the languages contrasted. Be ready to answer teacher's questions</p>	

	<p>(basing on your mind map).</p> <p>The recommendations for creating Mind Maps you can find on web-sites, YouTube:</p> <p>http://www.mindmap.ru/index.htm,</p> <p>http://fictionbook.ru/author/byuzen_toni/super_miyshlenie/read_online.html?page=0</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=wLWV0XN7K1g</p> <p>For making Mind Map you may use</p> <p>http://www.mindmeister.com/,</p> <p>https://www.canva.com/graphs/mind-maps/</p> <p>https://venngage.com/features/mind-map-maker</p> <p>https://creately.com/diagram-type/mind-map</p>	
--	---	--

При підготовці до контрольних робіт та екзамену здобувачеві рекомендується перевірити рівень власної підготовки за допомогою тестів для самоконтролю.

Contrastive typology as a linguistic science:

Choose the correct answer

1. Match the notion with its definition.

1. Contrastive stylistics	a) aims at establishing similar general linguistic categories serving as a basis for the classification of languages of different types, irrespective of their genealogical relationship.
2. Contrastive typology	b) studies the stylistic resources, stylistic speech factors of contrasted languages and compares genres, functional styles of two languages, individual styles.
3. Typology	c) aims at establishing the most general structural types of languages on the basis of their dominant or common phonetical, morphological, lexical and syntactic features.

2. What are practical tasks of Contrastive Typology?

- a) to perform a scientifically substantiated general classification of languages; to establish on this basis the universal features/phenomena, which pertain to each single language of the world; to provide the students with the linguistic results necessary for their successful methodological work at school and with the understanding of a systemic organisation of all languages.
- d) to establish on this basis the universal features/phenomena, which pertain to each single language of the world; to create scientifically well-grounded theoretical as well as practical phonetics/phonologies, grammars, lexicologies, stylistics and dictionaries of various languages; to acquaint the student with the fundamentals of Contrastive Typology as a branch of linguistics in general and with some of its principal methods of analysis in particular;
- c) to create scientifically well-grounded theoretical as well as practical phonetics/phonologies, grammars, lexicologies, stylistics and dictionaries of various languages; to acquaint the student with the fundamentals of Contrastive Typology as a branch of linguistics in general and with some of its principal methods of analysis in particular; to provide the students with the linguistic results necessary for their successful methodological work at school and with the understanding of a systemic organisation of all languages.

3. Who can be called the founder of language typology?
- a) Wilhelm Humboldt
 - b) Frederick Schlegel
 - c) Claude Lancelot and Antoine Arnauld
4. Who can be called the founder of quantitative typology?
- a) Edward Sapire
 - b) Joseph Greenberg
 - c) Wilhelm Humboldt
5. Name a linguist whose teachings formed a nucleus of the Prague School.
- a) O. Isachenko
 - b) N. S. Trubetskoy
 - c) V. Mathesius
6. Name the method which is aimed at identifying the quantitative co-occurrence or frequency of some feature or phenomenon in the contrasted languages on the basis of statistic indexes.
- a) the ICs method
 - b) Greenberg's method
 - c) the statistic method
7. Who suggested a new object of typological investigation – syntactic connections?
- a) F.N. Fink
 - b) F. Mistely
 - c) H. Steinthal
8. A. Schlegel singled out ... typologically common groups of languages
- a) 3
 - b) 4
 - c) 2
9. ... is used to establish structural or semantic isomorphisms and allomorphisms in the contrasted languages. It is usually employed to investigate a restricted number of genealogically related or non-related languages.
- a) the historical method
 - b) the contrastive linguistic method
 - c) the typological method

10. Who took the inner form of the word as a relevant criterion of classificational typology and grounded his theory on two criteria (the placement of syntactically principal parts in the sentence and the inner form of the word)?

- a) F.N. Fink
- b) F. Mistely
- c) H. Steintal

11. Who introduced an unknown approach to the typological investigation of languages on the basis of their syllabic root morphemes structure?

- a) F. Mistely
- b) F. Bopp
- c) E. Sapir

12. Who singled out three types of languages: passive, ergative and nominative?

- a) I. I. Meshchaninov
- b) N. Ya. Marr
- c) E. Sapir

Typology of the Phonetic (Phonological) Systems in the contrasted languages:

Choose the correct answer

1. How many vowels are in English?

- a) 23
- b) 20
- c) 19
- d) 24

2. What principle is odd here? English, Ukrainian, Russian and German vowels may be contrasted:

- a) according to the horizontal position of the bulk of the tongue
- b) according to the position of the tip of the tongue
- c) according to the vertical position of the height of the tongue
- d) according to the position of the lips

3. Both Ukrainian and English consonants are classified according to ...

- a) the manner of the production of noise; the work of the vocal chords
- b) the active organ, forming an obstruction; the work of the vocal chords
- c) the manner of the production of noise; the active organ, forming an obstruction; the work of the vocal chords

4. The shape of the tongue in pronouncing English and Ukrainian forelingual consonants is
- a) different
 - b) the same
5. Name the type of oppositions which is not available in Ukrainian.
- a) high-narrow vs. mid-broad vowels
 - b) high-broad vs. low-broad vowels
 - c) monophthong vs. a diphthong
 - d) monophthong vs. monophthong
6. Word stress can change the names of materials into abstract nouns in
- a) English
 - b) Ukrainian
 - c) in both languages
7. Compound adjectives are pronounced with a single stress on the second element in
- a) English
 - b) Ukrainian
 - c) in both languages
8. Stress may be: on the first syllable, on the second syllable, on the last syllable in
- a) English
 - b) Ukrainian
 - c) in both languages
9. What type of syllable structure is not available in English?
- a) CVC
 - b) CCVC
 - c) CCCCVC
 - d) CVCCCC
10. The word stress in English is:
- a) dynamic and shifting
 - b) stable
 - c) fixed
 - e) not shifting

11. Allomorphic are ... in the consonantal systems of the contrasted languages.

- a) dental consonants
- b) labiodental consonants
- c) interdental consonants

12. The allomorphic feature distinguishing the Ukrainian phonological system from the English one is ...

- a) pitch range
- b) sentence stress
- c) tempo

Typology of the Lexical Systems in the contrasted languages:

Choose the correct answer

1. The formation of compound words in English and Ukrainian ...

- a) is characterised only by isomorphic features
- b) is characterised only by allomorphic features
- c) is characterised both by isomorphic and allomorphic features as well

2. The combined abbreviation of acronyms and complete words ...

- a) is used in both contrasted languages (English and Ukrainian)
- b) is specifically Ukrainian
- c) is specifically English

3. Reduplication ...

- a) is more productive in English than in Ukrainian
- b) is more productive in Ukrainian than in English
- c) is non-productive in both languages

4. Idiomatic expressions are ...

- a) structurally, lexically and semantically fixed phrases or sentences having mostly the meaning, which is not made up by the sum of meanings of their component parts
- b) structurally, lexically and semantically fixed phrases or sentences having mostly the meaning, which is made up by the sum of meanings of their component parts
- c) structurally, lexically and semantically meaning of the words.
- d) lexically phrases that have a definite meaning.

5. The semantic structure of the bulk of English words is ...

- a) richer than that of Ukrainian

- b) lesser than that of Ukrainian
- c) the same

6. What are the levels of translating the national idiom?

- a) the level of the interlinear rendering
- b) the literary/literary artistic level
- c) the level of the interlinear rendering and the literary/literary artistic level
- d) the first level

7. Lexico-semantic groups of words (nouns, adjectives, verbs, prepositions, conjunctions) are ... in English and Ukrainian.

- a) practically isomorphic
- b) of allomorphic nature

8. The ... features of synonyms, antonyms and homonyms in the languages contrasted are of lingual character as in this microstructures work regularities of certain language.

- a) allomorphic
- b) isomorphic

9. Identify the type of word formation which coincides in English and Ukrainian in given words: *godmother*, *note-book*, *казна-цю*, *нівтораства*

- a) derivation
- b) compounding
- c) reduplication

10. The English professionalism *tutorial* and Ukrainian *консультація*

- a) belong to common stylistically distinct subclasses of lexicon
- b) belong to divergent stylistically distinct subclasses of lexicon

11. The semantically motivated words prevail in ...

- a) in English
- b) in Ukrainian

12. Shortening ...

- a) is more productive in English than in Ukrainian.
- b) is more productive in Ukrainian than in English.
- c) is non-productive in both languages

Typology of the Morphological Systems in the contrasted languages:

Choose the correct answer

1. The category of number in Ukrainian is realized ...
 - a) synthetically
 - b) analytically
 - c) both synthetically and analytically

2. The formation of plural number by way of sound interchange (ablaut) in English nouns: foot-feet, tooth-teeth, goose-geese; man-men, woman-women; louse-lice, mouse-mice is ...
 - a) completely allomorphic
 - b) completely isomorphic
 - c) both features observed

3. The combinability of English verbs with postpositional particles is of ... character.
 - a) isomorphic
 - b) allomorphic

4. The main classes of singularia tantum nouns are of
 - a) isomorphic nature
 - b) allomorphic nature
 - c) isomorphic and allomorphic nature

5. According to the grammar form the following English *inverted commas*, *tidings* and Ukrainian *хрементини*, *жмурки* nouns belong to the ... in the contrasted languages.
 - a) allomorphic semantic groups
 - b) isomorphic semantic group of singularia tantum nouns
 - c) isomorphic semantic group of pluralia tantum nouns

6. The category of definiteness and indefiniteness in English and Ukrainian may be identified ...
 - a) at language level
 - b) at speech level
 - c) at both language and speech level

7. What adverbs are absolutely allomorphic for the English language?
 - a) по-новому, по-осінньому
 - b) малий, великий

с) вечірній, гарний

8. What numerals are allomorphic for the English language?

a) дві п'ятих, одна цілі і три десятих

b) перший, двадцять третій

c) двісті десятеро, обое

9. The categories of person and number are realised in both contrasted languages

a) synthetically

b) analytically

c) both synthetically and analytically

10. What category is realised in English synthetically or analytically but only synthetically in Ukrainian?

a) the category of voice

b) the category of aspect

c) the category of mood

11. What feature of the adverb is allomorphic for the English language?

a) the use of adverbials in the function of a simple nominal predicate

b) existence of a large group of pronominal adverbs

c) existence of the degree of comparison

12. isomorphic classes of qualitative adjectives exist in the contrasted languages.

a) 4

b) 3

c) 5

Typology of the Syntactic Systems in the contrasted languages:

Part 1

Choose the correct answer

1. Identify the type of syntactic relations in the following word combinations which coincides in English and Ukrainian: *out went he, дерева посаджені, поле засіяне*

a) Attributive relations

b) Objective relations

c) Predicative relations

2. Secondary predicative relations are completely missing in
- Ukrainian
 - English
3. ... have a larger quantitative representation of paradigmatic/structural types in English.
- Two-member sentences
 - One-member sentences
4. A syntactic process representing a co-ordinate joining of components which are syntactically equal in rank is called
- expansion
 - extension
5. ... are formed in co-ordinate and in subordinate word-groups to express different adverbial meanings in the contrasted languages.
- attributive relations
 - adverbial relations
 - objective relations
6. The only two-member sentences, which are non-existent in Ukrainian, are
- impersonal sentences, indefinite personal sentences, sentences with the secondary predication constructions, sentences with the gerundial complexes used as predicative constructions
 - sentences with the implicit agent and passive predicate verb followed by a preposition, sentences with the secondary predication constructions, sentences with the gerundial complexes used as predicative constructions
 - impersonal sentences, indefinite personal sentences, sentences with introductory "it" or "there", sentences with the implicit agent and passive predicate verb followed by a preposition, sentences with the secondary predication constructions, sentences with the gerundial complexes used as predicative constructions
7. Predicative clauses are equally characterised in English and Ukrainian by
- isomorphic features
 - both isomorphic and allomorphic features
 - allomorphic features
8. Representation is a particular process of syntactic substitution which exists
- only in English

- b) only in Ukrainian
- c) in both languages

9. Common types of one-member sentences in both contrasted languages are

- a) imperative sentences, exclamatory sentences, infinitival sentences
- b) definite personal sentences, imperative sentences, exclamatory sentences, infinitival sentences
- c) imperative sentences, exclamatory sentences, indefinite personal sentences

10. Nominal clauses in complex sentences of the contrasted languages are characterized by

- a) isomorphic features
- b) both isomorphic and allomorphic features
- c) allomorphic features

Part 2

Choose the correct answer:

1. The way of expressing object in the given sentence “*It is no good your flying in temper*” is ...

- a) allomorphic for the Ukrainian language
- b) used in both languages

2. The way of expressing predicative in the given sentence “*He seemed to have completely lost interest in everything*” is ...

- a) allomorphic for the Ukrainian language
- b) used in both languages

3. The way of expressing the adverbial modifier of purpose in the given sentence “*She stood aside for him to go by*” is ...

- a) allomorphic for the Ukrainian language
- b) used in both languages

4. The way of expressing the predicative in the given sentence “*Deciding is acting*” is ...

- a) allomorphic for the Ukrainian language
- b) used in both languages

5. Parenthetic words/phrases and sentences are used in the contrasted languages to express ...

- a) subjective and evaluative modality
 b) the general assessment of the action or fact on the part of the speaker
 c) general impression of the sentence
 d) author's mood
6. The homogeneous adverbial modifiers in the contrasted languages are characterised by
 a) isomorphism
 b) allomorphy
 c) both
7. The homogeneous adverbial modifiers in the contrasted languages are characterised by
 a) isomorphism
 b) allomorphy
 c) both isomorphism and allomorphy
8. The way of expressing object in the given sentence "*They asked him many questions*" is ...
 a) allomorphic for the Ukrainian language
 b) used in both languages
9. The way of expressing the adverbial modifier of purpose in the given sentence "*You learn a language best by hearing it spoken*" is ...
 a) allomorphic for the Ukrainian language
 b) used in both languages
10. The way of expressing the predicative in the given sentence "*The boy must be forty by now*" is ...
 a) allomorphic for the Ukrainian language
 b) used in both languages

Keys

T 1	T 2	T 3	T 4	T 5 (part 1)	T 5 (part 2)
1.1) b	1. b	1. c	1. a	1. c	1. a
2) c	2. c	2. c	2. a	2. a	2. a
3) a	3. c	3. a	3. b	3. a	3. a
2. c	4. a	4. a	4. a	4. a	4. a
3. a	5. c	5. a	5. c	5. b	5. a

4. b	6. b	6. c	6. c	6. c	6. a
5. b	7. b	7. a	7. a	7. b	7. a
6. b	8. c	8. b	8. c	8. a	8. b
7. c	9. c	9. b	9. a	9. a	9. a 10.
8. a	10. a	10. a	10. b	10. b	b
9. b	11. c	11. a	11. a		
10. b	12. c	12. c	12. a		
11. b					
12. a					

Contrastive typology as a linguistic science

1. What is the difference between Typology and Contrastive Typology?
2. What are the tasks of Contrastive Typology.
3. What methods of typological analysis do you know?
4. What do you know about Greenberg's method.
5. Who are Frederick Schlegel and August Schlegel? What was their contribution into the development of Contrastive Typology?
6. What do you know the classification of languages by N. S. Trubetsky?
7. Name the most prominent scientists of the Prague school linguists. Comment on their contribution to Contrastive Typology.
8. What typological problem was investigated by T. A. Brovchenko?

Typology of the Phonetic (Phonological) Systems in the contrasted languages

1. What is the ratio of vowel and consonant phonemes in English and Ukrainian? What units increase the number of vowel phonemes in the system of English vocalism? What ensures the quantitative predominance of consonants in the system of Ukrainian consonants?
2. What is the difference between the classification of English and Ukrainian phonemes according to the stability of the articulation?
3. Name those features of vowel phonemes that can be observed only in English.
4. What is the number of consonant phonemes in the contrasted languages?
5. Name those features of consonant phonemes that can be observed only in Ukrainian.
6. What structural types of syllable are common in the contrasted languages?
7. What types of word-stress can be observed in English?
8. Is it possible in English to pronounce a word with two primary stresses? If it is possible, give examples.

Typology of the Lexical Systems in the contrasted languages

1. Enumerate the extralingual factors facilitating the typological study of the vocabulary.
2. What is the object of typological investigation on the lexical level?
3. What ways of word formation are more productive in English than in Ukrainian?
4. What common groups of the formal vocabulary in the contrasted languages can you name?
5. What groups of synonyms are common in the contrasted languages?
6. What language is richer from the point of view of semasiological structure of words? Explain the reason.

7. What do you understand under term “motivation”? What type of motivation prevails in the English language?
8. What isomorphic and allomorphic features have you noticed in the contrasted lexical systems?

Typology of the Morphological Systems in the contrasted languages

1. What are the constants of the morphological level?
2. What are the main features of typological isomorphism and allomorphy in the sphere of the category of case in English and Ukrainian?
3. Name allomorphic features of the adverb in the contrasted languages.
4. What is the difference between the English and Ukrainian reflexive pronouns?
5. Name the class of adjectives that is allomorphic for English.
6. Name allomorphic features of the adjective in the contrasted languages.
7. What are the principal divergent features between grammar categories of the finite verb in the contrasted languages?
8. What are the main features of typological isomorphism and allomorphy in the sphere of the category of definiteness/indefiniteness in English and Ukrainian?

Typology of the Syntactic Systems in the contrasted languages

1. What common and what divergent features have you noticed contrasting syntactic relations in English and Ukrainian?
2. What types of syntactic connection do you know? What type of syntactic connection prevails in Ukrainian?
3. What are the types of word-groups in the contrasted languages? Name the type which extensively used in English.
4. What means (analytical, synthetic or combined) are predominant in English? What about Ukrainian?
5. Name types of one-member sentences that exist only in Ukrainian.
6. Name the two-member sentences, which are non-existent in Ukrainian.
7. What ways of expressing the subject display allomorphic features characteristic?
8. What structural forms of the subject are allomorphic for the Ukrainian language?
9. Name the forms of expressing the predicate in English where allomorphy is observed.
10. Name types of the simple predicate of isomorphic nature.
11. Name ways of expressing the object in both languages.
12. In what language can attributive adjuncts agree with the head noun in gender, case, and number?

Згідно навчального плану підготовки студентів підсумковий контроль з дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» проводиться у формі екзамену.

Питання до екзамену

1. Порівняльна типологія як наука, її мета та завдання, основні методи типологічного дослідження мов, аплікативний потенціал для методики викладання англійської мови студентам-носіям української мови.
2. Морфологічні, синтаксичні, фонетичні класифікації мов. Тип мови.
3. Порівняльна характеристика вокалістичної системи англійської та української мов.
4. Порівняльна характеристика консонантичної системи англійської та української мов.
5. Порівняльна характеристика складоутворення англійської та української мов.
6. Наголос в англійській та українській мовах.
7. Особливості інтонаційної системи англійської та української мов.
8. Соціальна, стилістична, функціональна класифікації лексичної бази порівнювальних мов.
9. Ізоморфізм і аломорфізм у морфемній структурі англійської та української мов.
10. Словотвір англійської та української мов. Типи словотворення порівнюваних мов.
11. Типи ідіоматичних виразів і усталених виразів в англійській та українській мовах.
12. Типологічна характеристика самостійних частин мови в англійській та українській мовах: іменник.
13. Типологічна характеристика самостійних частин мови в англійській та українській мовах: дієслово.
14. Типологічна характеристика самостійних частин мови в англійській та українській мовах: прикметник.
15. Типологічна характеристика самостійних частин мови в англійській та українській мовах: прислівник.
16. Типологічна характеристика самостійних частин мови в англійській та українській мовах: безособові форми дієслова.
17. Типологічна характеристика службових (несамостійних) частин мови в англійській та українській мовах.
18. Типологія словосполучень в англійській та українській мовах.

19. Порівняльна характеристика підмета як головного члена речення.
20. Порівняльна характеристика присудка в англійській та українській мовах.
21. Порівняльна характеристика другорядних членів речення в англійській та українській мовах.
22. Незалежні члени речення у порівнюваних мовах.
23. Порівняльна характеристика простих речень в англійській та українській мовах.
24. Типологічна характеристика складносурядних речень в англійській та українській мовах.
25. Типологічна характеристика складнопідрядних речень в англійській та українській мовах.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Відповіді фрагментарні, демонструють незрозуміння програмного матеріалу в цілому, здобувач неаргументовано висловлює думку, утруднюється у використанні спеціальної термінології, типологічні положення не проілюстровано відповідними прикладами із порівнюваних мов, здобувач не здатний виконувати практичні завдання без допомоги викладача або відповідь на запитання взагалі відсутня.
	1 бал	Відповіді визначаються розумінням окремих аспектів питань програмного матеріалу, але характеризується поверховістю та фрагментарністю, здобувач при цьому допускає окремі неточності у висловленні думки; здобувач оперує спеціальною термінологією, але невпевнено, утруднюється у наведенні відповідних прикладів із порівнюваних мов; здобувач не досить впевнено аплікує теоретичні знання при вирішенні практичних завдань, виконані завдання у цілому відповідають вимогам, але виконані частково та наявні помилки, які здобувач усуває під керівництвом викладача, підтримки з боку однокурсників.
	2 бали	Відповіді характеризуються досить правильним і глибоким розумінням програмного матеріалу, але при цьому допускаються окремі неточності не принципового характеру; здобувач аналізує, робить висновки, досить впевнено оперує спеціальною термінологією, типологічні положення проілюстровано відповідними прикладами із порівнюваних мов, але тими, що надані викладачем; здобувач досить впевнено аплікує теоретичні знання при вирішенні практичних завдань, виконані завдання у цілому відповідають вимогам, хоча мають незначні огріхи.

	3 бали	Відповіді характеризуються глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу, здобувач аналізує, робить висновки; здобувач грамотно оперує спеціальною термінологією, типологічні положення проілюстровано відповідними власними прикладами із порівнюваних мов; здобувач вміло аплікує теоретичні знання при вирішенні практичних завдань, виконані завдання відповідають вимогам.
Самостійна робота	0 балів	Завдання не виконано
	1 бал	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; самостійно та за допомогою викладача може виконувати частину практичних завдань; практичні завдання містять помилки.
	2 бали	Здобувач самостійно і логічно відтворює теоретичний матеріал та наводить приклади, самостійно працює з інформацією у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без помилок виконує практичні завдання.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (доповідь, презентація)	0 балів	Доповідь відсутня.
	1-2 бали	Тема доповіді не розкрита, здобувач не надає власних висновків.
	3-4 бали	Проблема розглядається поверхово, здобувач утруднюється з наведенням прикладів практичного використання, не надає власних висновків.
	5-6 бали	Тема доповіді викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу, відповідаючи, здобувач наводить приклади практичного використання, але утруднюється з власними висновками.
	7-8 балів	Проблема викладена повно, послідовно, логічно, відповідаючи, здобувач розмірковує, наводить приклади практичного використання, робить власні висновки.
Контрольна модульна робота	0 балів	Сума балів за виконання завдань 0-9
	1 бал	Сума балів за виконання завдань 10-12
	2 бали	Сума балів за виконання завдань 13-14
	3 бали	Сума балів за виконання завдань 15-16

	4 бали	Сума балів за виконання завдань 17-18
	5 балів	Сума балів за виконання завдань 19-20
	6 балів	Сума балів за виконання завдань 21-22
	7 балів	Сума балів за виконання завдань 23-24
	8 балів	Сума балів за виконання завдань 25-26
	9 балів	Сума балів за виконання завдань 27-28
	10 балів	Сума балів за виконання завдань 29-30

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамен)

Для навчальної дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов», яка за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі екзамену, відводиться 20 балів. Здобувач може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів (не менше 60) його не влаштовує і він має бажання підвищити оцінку. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а сумуються.

Бали	Критерії
0 балів	Відповіді на запитання відсутні.
1-5 балів	Відповіді на запитання неповні, невпевнені. Типологічні положення не проілюстровано відповідними прикладами із порівнюваних мов. Здобувач має уявлення про найголовніші поняття з курсу, але не в повній мірі володіє теоретичними знаннями; може охарактеризувати поодинокі ізоморфні та аломорфні риси порівнюваних мов на відповідному мовному рівні; має фрагментарні знання щодо типових помилок, що виникають через схожі явища на різних рівнях англійської та української мов; виявляє поодинокі ізоморфні й аломорфні риси та явища у кожній із порівнюваних мов; не може пояснити виявлені схожі й відмінні риси та явища; епізодично враховує у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах; може проводити фрагментарний порівняльний аналіз явищ англійської та української мов.
6-10 балів	Відповіді на запитання формальні, книжкові. Типологічні положення не проілюстровано відповідними прикладами із порівнюваних мов. Здобувач знає предмет, завдання та цілі курсу, основні поняття, але демонструє епізодичне знання теоретичного матеріалу; здатний

	<p>охарактеризувати ізоморфні та аломорфні риси порівнюваних мов на кожному мовному рівні, але допускає помилки, що впливають на кінцевий результат аналізу; має фрагментарні знання щодо типових помилок, що виникають через схожі явища на різних рівнях англійської та української мов; некоректно застосовує теоретичні знання при аналізі мовних явищ порівнюваних мов; виявляє, не пояснює ізоморфні й аломорфні риси та явища у кожній із порівнюваних мов; частково враховує у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах; може проводити фрагментарний порівняльний аналіз явищ англійської та української мов.</p>
<p>11-15 балів</p>	<p>Відповіді на запитання загалом правильні, проте наявні помилки у визначеннях. Типологічні положення проілюстровано відповідними прикладами із порівнюваних мов, але тими, що надані викладачем. Здобувач знає предмет, завдання та цілі курсу, основні поняття; володіє теоретичним матеріалом на достатньому рівні, але не досить впевнено використовує його при аналізі мовних явищ порівнюваних мов; може охарактеризувати найбільш суттєві типологічні ознаки англійської та української мов, ізоморфні та аломорфні риси порівнюваних мов на кожному мовному рівні; володіє знаннями щодо типових помилок, що виникають через схожі явища на різних рівнях англійської та української мов; вміє розпізнавати та пояснювати мовні засоби різних рівнів, але робить несуттєві помилки; частково враховує у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах; може проводити порівняльний аналіз явищ англійської та української мов на різних рівнях, але допускає деякі неточності.</p>
<p>16-20 балів</p>	<p>Відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, типологічні положення проілюстровані відповідними власними прикладами із порівнюваних мов. Здобувач глибоко знає основні поняття курсу, вміє їх використовувати при аналізі мовних явищ порівнюваних мов; може охарактеризувати найбільш суттєві типологічні ознаки англійської та української мов, ізоморфні та аломорфні риси порівнюваних мов на відповідному мовному рівні; володіє знаннями щодо типових помилок, що виникають через схожі явища на різних рівнях англійської та української мов; враховує у комунікативній</p>

діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах; демонструє логічність викладення інформації, встановлення причинно-слідчих зв'язків; може проводити порівняльний аналіз явищ англійської та української мов на відповідному рівні.
--

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 А)	<p>Здобувач вищої освіти має грунтовні знання про терміносистему, необхідну для розуміння та аналізу типологічних мовних явищ в порівняльному аспекті; типологічні ознаки англійської та української мов; на високому рівні визначає спільні та відмінні риси порівнюваних мов на фонетичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях; типові помилки, що виникають у зв'язку з інтерференцією англійської та української мов. Усні відповіді повні, логічні й обґрунтовані.</p> <p>На високому рівні вміє надавати типологічні характеристики мовних явищ, які є ізоморфними/аломорфними для відповідних підсистем англійської та української мов, з урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних досліджень; розрізняти та аналізувати ізоморфні й аломорфні риси та явища в мікросистемах англійської та української мов; на основі спостереження мовних фактів прогнозувати труднощі засвоєння студентами/учнями мовного й мовленнєвого матеріалу, прогнозувати помилки студентів/учнів; враховувати у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах; використовувати необхідний інструментарій порівняльно-зіставних методів для проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з лінгвістичними, лінгводидактичними та методичними проблемами.</p> <p>Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується не досить повним розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.</p>
Добре (82-89 В)	Здобувач вищої освіти має достатні знання про терміносистему, необхідну для розуміння та аналізу типологічних мовних явищ в порівняльному аспекті, проте

	<p>наявні деякі помилки у визначеннях; визначає типологічні ознаки англійської та української мов, спільні та відмінні риси порівнюваних мов на фонетичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях, але припускається незначних огріхів у порівняннях, формулюванні висновків; типові помилки, що виникають у зв'язку з інтерференцією англійської та української мов. Усні відповіді повні, логічні, натомість не завжди обґрунтовані.</p> <p>На <i>достатньому рівні</i> володіє <i>вміннями</i> надавати типологічні характеристики мовних явищ, які є ізоморфними/аломорфними для відповідних підсистем англійської та української мов, з урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних досліджень, але допускаючи деякі неточності; у цілому коректно розрізняти та аналізувати ізоморфні й аломорфні риси та явища в мікросистемах англійської та української мов; на основі спостереження мовних фактів прогнозувати труднощі засвоєння студентами/учнями мовного й мовленнєвого матеріалу, прогнозувати помилки студентів/учнів, але припускається неточностей; у цілому враховувати у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах, але припускається несуттєвих помилок; у цілому вміє використовувати необхідний інструментарій порівняльно-зіставних методів для проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з лінгвістичними, лінгводидактичними та методичними проблемами.</p>
<p>Добре (74-81 С)</p>	<p>Здобувач вищої освіти має <i>знання</i> про терміносистему, необхідну для розуміння та аналізу типологічних мовних явищ в порівняльному аспекті, проте наявні помилки у визначеннях; визначає типологічні ознаки англійської та української мов, спільні та відмінні риси порівнюваних мов на фонетичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях, але студент припускається деяких огріхів у порівняннях, формулюванні висновків, не може навести власних прикладів; більшість типових помилок, що виникають у зв'язку з інтерференцією англійської та української мов. Усні відповіді повні, логічні, натомість не завжди обґрунтовані.</p> <p>На <i>середньому рівні</i> володіє <i>вміннями</i> надавати основні типологічні характеристики мовних явищ, які є</p>

	<p>ізоморфними/аломорфними для відповідних підсистем англійської та української мов, з урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних досліджень, однак припускаючись деяких помилок; розрізняти та аналізувати ізоморфні й аломорфні риси та явища в мікросистемах англійської та української мов, однак з деякими труднощами та огріхами під час аналізу; на основі спостереження мовних фактів прогнозувати основні труднощі засвоєння студентами/учнями мовного й мовленнєвого матеріалу, прогнозувати основні помилки студентів/учнів; враховувати у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах, але наявні помилки; викликає певні труднощі використання необхідного інструментарію порівняльно-зіставних методів для проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з лінгвістичними, лінгводидактичними та методичними проблемами.</p>
<p>Задовільно (64-73 D)</p>	<p>Здобувач вищої освіти має недостатні знання про терміносистему, необхідну для розуміння та аналізу типологічних мовних явищ в порівняльному аспекті, але наявні грубі помилки у визначеннях та формулюваннях; називає типологічні ознаки англійської та української мов, спільні та відмінні риси порівнюваних мов на фонетичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях, але припускається грубих помилок у порівняннях, формулюванні висновків, не може навести прикладів; типові помилки, що виникають у зв'язку з інтерференцією англійської та української мов, але лише деякі. Усні відповіді не повні, здобувач вищої освіти ускладнюється в їх обґрунтуванні.</p> <p>На задовільному рівні володіє вміннями надавати основні типологічні характеристики мовних явищ, які є ізоморфними/аломорфними для відповідних підсистем англійської та української мов, з урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних досліджень, припускаючись грубих помилок; розрізняти та аналізувати лише деякі ізоморфні й аломорфні риси та явища в мікросистемах англійської та української мов, наявні помилки, що впливають на кінцевий результат аналізу; на основі спостереження мовних фактів прогнозувати лише деякі труднощі засвоєння студентами/учнями мовного й мовленнєвого матеріалу,</p>

	<p>прогнозувати деякі типові помилки студентів/учнів; частково враховувати у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах, наявні суттєві помилки; має труднощі у використанні необхідного інструментарію порівняльно-зіставних методів для проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з лінгвістичними, лінгводидактичними та методичними проблемами.</p>
<p>Задовільно (60-63 E)</p>	<p>Здобувач вищої освіти на репродуктивному рівні має знання про терміносистему, необхідну для розуміння та аналізу типологічних мовних явищ в порівняльному аспекті, наявні грубі помилки у визначеннях та формулюваннях; демонструє фрагментарні знання про типологічні ознаки англійської та української мов, спільні та відмінні риси порівнюваних мов на фонетичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях, фрагментарні знання про типові помилки, що виникають у зв'язку з інтерференцією англійської та української мов. Усні відповіді не повні, не обґрунтовані.</p> <p>На низькому рівні володіє вміннями надавати основні типологічні характеристики мовних явищ, які є ізоморфними/аломорфними для відповідних підсистем англійської та української мов, припускаючись грубих помилок та тільки за допомогою викладача; вміє розрізняти та аналізувати лише поодинокі ізоморфні й аломорфні риси та явища в мікросистемах англійської та української мов, наявні грубі помилки, що впливають на кінцевий результат аналізу; на основі спостереження мовних фактів прогнозувати лише поодинокі труднощі засвоєння студентами/учнями мовного й мовленнєвого матеріалу, не вміє прогнозувати типові помилки студентів/учнів; епізодично враховувати у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах; виявляє часткові вміння використовувати необхідний інструментарій порівняльно-зіставних методів для проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з лінгвістичними, лінгводидактичними та методичними проблемами.</p>
<p>Незадовільно (35-59 FX)</p>	<p>Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання про терміносистему, необхідну для розуміння та аналізу типологічних мовних явищ в порівняльному аспекті;</p>

фрагментарні знання про типологічні ознаки англійської та української мов, спільні та відмінні риси порівнюваних мов на фонетичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях (менше, ніж половина обсягу), не знає типові помилки, що виникають у зв'язку з інтерференцією англійської та української мов. Усні відповіді часткові, не обґрунтовані.

Здобувач вищої освіти *майже не вміє* надавати деякі основні типологічні характеристики мовних явищ, які є ізоморфними/аломорфними для відповідних підсистем англійської та української мов, не враховує досягнення сучасних лінгвістичних досліджень; вміє розрізняти поодинокі ізоморфні й аломорфні риси та явища в мікросистемах англійської та української мов, але не вміє їх аналізувати та пояснювати; не вміє на основі спостереження мовних фактів прогнозувати лише деякі труднощі засвоєння студентами/учнями мовного й мовленнєвого матеріалу, прогнозувати деякі типові помилки студентів/учнів; епізодично враховує у комунікативній діяльності закономірності функціонування мовних одиниць різних рівнів в англійській та українській мовах; не вміє використовувати необхідний інструментарій порівняльно-зіставних методів для проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з лінгвістичними, лінгводидактичними та методичними проблемами.

Основна література

1. Бровченко Т. О., Корольова Т. М. Фонетика англійської мови (контрактивний аналіз англійської і української вимови) : підручник. 2-ге вид. переробл. та доп. Одеса : Вид-во ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2020. 208 с. URL : dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7825
2. Волошок І. Ю. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 62. С. 81-85.
3. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця, 2003. 464 с.
4. Лук'яненко І.О. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спец. 014 Середня освіта. Мова і література (англійська)). Університет Ушинського. Одеса, 2021. 74 с.
5. Лук'яненко І.О. Практикум з порівняльної типології англійської та української мов : навч. посібник для студентів ст. курсів та викл. фак. та ін-тів іноз. мов. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2012. 97 с.
6. Сравнительная типология английского, немецкого, русского и украинского языков / А. Э. Левицкий и др. Киев, 2009. 360 с.

Допоміжна література

1. Березенко В. М. Порівняльна типологія англійської та української мов. Київ : Освіта України, 2011. 140 с.
2. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. Москва : Языки славянской культуры, 2001. 193 с.
3. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов : посіб. для перекладацьких відділень вузів. Вінниця, 2003. 248 с.
4. Дроботенко В. Ю. Фразеологічні утворення в різноструктурних мовах (на матеріалі української, англійської та іспанської мов). *Studia philologica*. 2017. Випю 8. С. 36-4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stfil_2017_8_8.
5. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Вінниця, 2005. 224 с.
6. Єременко Т. Є., Лук'яненко І. О. Релігійні фразеологізми як феномен культури (на матеріалі англійської, української та турецької мов). *Науковий вісник ПНПУ ім. К.Д. Ушинського. Лінгвістичні науки* : зб. наук. праць. Одеса, 2015. № 21. С. 85-95.

7. Еременко Т. Е., Королева Т. М. Типология интонации. Одесса, 1986. 125 с.
8. Зеленецкий А. Л. Сравнительная типология основных европейских языков : учебн. пособ. Москва : Академия, 2004. 252 с.
9. Карамішева І. Д. Контрастивна грамати́ка англійської та української мов. 3-те вид. Вінниця : «Нова книга», 2017. 336 с.
10. Кобякова И. К., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию номинативных и коммуникативных единиц английского, русского и украинского языков : учеб. пособие. Сумы : Сумский государственный университет, 2017. 199 с.
11. Кочерган М. П. Основи зiставного мовознавства : підручник. Київ : Академія, 2006. 424 с.
12. Кульчицька Н. О. Особливості явища інтерференції в процесі навчання англійської мови як другої іноземної у філологічному ВНЗ. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету*. Серія Педагогічні науки. 2010. №3. С. 241–245.
13. Лук'янченко І. О., Норик О. О. Фразеологізми з гастрономічним компонентом в англійській та українській мовах. *Сучасна наука: теорія і практика* : матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 26-27 черв. 2015 р. Київ : ГО «ЮМП», 2015. С. 45-51.
14. Мечковская Н. Б. Общее языкознание: структурная и социальная типология языков: учебное пособие. Минск : Амалфея, 2000. 368 с.
15. Пастушенко Т. В. Зiставна грамати́ка англійської та української мов (Розділ «Дієслово») : Теорія і практика (The Verb: A Contrastive View. Theory and Practice) : навч. посіб. для студ. філол. факульт. вищ. навч. закл. Київ, 2010. 172 с.
16. Рождественский Ю. В. Типология слова. 2-е изд., доп. Москва : Комкнига, 2007. 286 с.
17. Швачко Т. Т., Терентьев П. В., Янукян Т. Г., Швачко С. А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. Киев, 1977. 147 с. URL: <http://shvachko35.blogspot.com/>
18. Широкова А. В. Сравнительная типология разноструктурных языков. Москва : Добросвет, 2000. 301 с.
19. Bickel V. Typology in the 21st century : major developments. *Linguistic Typology*. 2007. № 11. P. 239-251.
20. Croft W. Typology and universals. Cambridge, 2002. 341 p.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт.
URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт.
URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт.
URL : <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Розенталь Д. Э. Словарь лингвистических терминов.
URL : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/DicTermin/index.php.
5. Collins English Dictionary.
URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/>.
6. English Oxford Living Dictionaries.
URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/refusenik>.
7. Glossary of linguistic terms.
URL : <http://www.sil.org/linguistics/GlossaryOfLinguisticTerms/>.
8. Search Linguistics Dictionary.
URL: <http://dictionary.babylon.com/language/linguistics/>.
9. Small glossary of linguistics.
URL: <https://www.uni-due.de/ELE/LinguisticGlossary.html>

Навчальне видання

Лук'янченко Ірина Олегівна

**Методичні рекомендації
до практичних занять та самостійної роботи
з дисципліни
«Порівняльна типологія англійської та української мов»**

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 014 Середня освіта. Мова і література (англійська)

Авторська редакція